

MAGYAR KÖNYVESHÁZ.

Helyreigazítás a Régi Magyar Könyvtár I. kötetéhez.

GÖNCZI György ref. énekeskönyvének Lőcsén, BREWERNél megjelent negyedréti kiadásai közé¹ SZABÓ Károly felveszi ezt a kettőt is: Lőcse, 1652 (RMK. I. 858. unicum a sárospataki főiskola ktárában), Lőcse, 1654 (RMK. I. 890. unicum a kolozsvári ref. coll. ktárában).

ERDÉLYI Pál, énekeskönyveinkről irt alapos tanulmányában,² átveszi SZABÓ K. adatait, megjegyvezvén, hogy a két kiadás lapszámozása tökéletesen egyezik; felemlíti az úgyvélt 1652-es kiadásnak KÁLMÁN Farkas birtokában található másik példányát, amely mindenben a Patakon fennmaradt példánnyal egyezik (a címlapja mindkettőnek hiányzik), KÁLMÁN Farkas példánya azóta a M. T. Akadémia könyvtárába került.³

Címlap híján SZABÓ Károly a bennfoglalt zsolttárok külön címlapjáról vette a pataki példány 1652-es keltezését; mint a figyelmesebb vizsgálat kideríti, tévesen, mert ugyanitt a halotti énekek címlapján már 1654 áll. Mind a három példány ugyanis négy-négy részből álló kolligátum: himnuszok, dicséretes, halotti énekek és Sz. MOLNÁR A. zsolttárai. A négy rész közös címlapja mellett (ez csak a kolozsvári példányban maradt meg) a zsolttároknek és a halotti énekeknek külön címlapja is van. A halotti énekek címlapján mind a három példányban 1654 áll, ami azt bizonyítja, hogy a pataki és az akadémiai példány is 1654-es kiadású, épúgy, mint a kolozsvári példány. A halotti énekek szakasza ugyanis GÖNCZI énekeskönyvének szerves kiegészítő része, mely amazzal 1600 óta együtt jár. Nem így a zsolttárok: ezeket elsőnek az 1635-iki lőcsei kiadás egyesítette az énekeskönyvvel és az 1675-iki lőcsei kiadásban el is maradtak. A zsolttárok keltezése tehát nem szükségszerűen egyezik a velük egybekötött GÖNCZI-féle énekeskönyv kiadásával; láttuk, hogy GÖNCZI 1654-iki kiadásához 1652-es kiadású zsolttárokat kötöttek

¹ 1635, 1652, 1654, 1675.

² Énekes könyveink a XVI. és XVII. században. Bpest, 1899. Különlönyomat a «Magyar Könyvszemlé»-ből.

³ RMK. I. Qu. 287.

(pataki és akadémiai példány). A kolozsvári példányban viszont GÖNCZI-nek ugyanehhez a kiadásához a zsoltároknak még egy más kiadását kötötték, amely a címlap csonkasága miatt nem keltezhető, de a lap-számok tanúsága szerint az 1652-es kiadással nem azonos.¹

Mindezek azt bizonyítják, hogy a GÖNCZI énekeskönyvnek nincs 1652-es kiadása, ezért tehát a RMK. I. 858. számát törölni kell, az 1654-es kiadásnak (RMK. I. 890.) viszont már három példánya ismeretes: egy Kolozsvárott, egy Patakon, egy a T. Akadémiában. Mutatják azt is, mennyire óvatosaknak kell lennünk, ha kolligátumoknál egyik rész keltéről a másikéra akarunk következtetni. SZABÓ Károly erre vonatkozó adatai nem elég pontosak: csak példaképpen hozom fel, hogy SZABÓ K. az 1675-iki lőcsei énekeskönyv leírásában (RMK. I. 1183) a halotti énekek címlapjának eltérő keltezését (1676) nem említi.

DR. BARTHA DÉNES.

¹ A pataki példányban: Zsoltárok 2 + 195 + 5 lap; ugyanígy az Akadémia példányában. Kolozsvárott: 102 + 7 lap. Megjegyzem még, hogy a zsoltároknak egyedül Kolozsvárott fennmaradt csonka címlapos kiadása, nem tudom mi okból, kimaradt a RMK. jegyzékéből.